

Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

Berettyószentmárton helyneveinek névszociológiai vizsgálata

Témavezető:
Dr. Hoffmann István
tanszékvezető, egyetemi tanár

Készítette:
Nagy Katalin
magyar szak

Debrecen
2010

Tartalom

1. Bevezetés.....	3
2. Tudománytörténeti áttekintés	4
3. Módszertani kérdések.....	6
3.1 Adatgyűjtés előkészítése.....	6
3.2 Adatközlők kiválasztása.....	7
3.3 Az adatgyűjtés.....	8
3.4 A gyűjtött adatok rendszerezése.....	9
4. Rendszertani kérdések	10
5. A helynevek névfajták szerinti csoportjai.....	13
6. A névfajták szerinti elemzés.....	18
7. A névfajták és a névhasználat kapcsolata.....	21
8. Az adatközlők kora és a névhasználat összefüggése.....	28
Összegzés.....	29
Függelék.....	31
Felhasznált Irodalom.....	42

1. Bevezetés

Dolgozatomban Berettyószentmárton helyneveit vizsgálom névszociológiai szempontból. Munkám alapja PÁLINKÁS PATRÍCIA ZITA Berettyószentmárton helyneveinek névélettani vizsgálata című szakdolgozata, amely 1985-ben íródott /Magyar Nyelvtudományi Intézet Kézirattára/. Azt vizsgálom, hogy egy-két generáció letűnése alatt milyen mértékben változott a mikrotoponímákat érintő névhasználat. A fenti szakdolgozathoz kiemelt neveket élőnyelvi vizsgálatok után adatbázisba szedtem, majd egy névszociológiai szempontok alapján kialakított rendszerben vizsgáltam őket. Elsődleges törekvésem az volt, hogy a munkám minden fázisában a névhasználatra irányítsam a figyelmet. A névszociológiai vizsgálódásokban mind a névhasználatnak, mind a névismeretnek középpontban kell lennie, de ezeket meg is kell különböztetni egymástól, mivel az, hogy valaki használ is egy nevet, nemcsak ismeri, nyilvánvaló többlet egy efféle vizsgálat szempontjából.

Munkám előkészítéseként PÁLINKÁS dolgozata alapján cédulákat készítettem, majd élőnyelvi gyűjtést végeztem ezekkel. Az adatközlők kiválasztása során figyelembe vettem a szakirodalomban általánosan elterjedt szempontokat, miszerint: „Meg kell felelniök a nyelvjárási adatközlők iránt támasztott általános kívánalmaknak: helyben születés, huzamos megszakítás nélküli helyben lakás, helyből nőülés; természetes, a helybeli kiejtést jól tükröző beszédmod, kellő színvonalú, célunkat felfogni és segíteni tudó értelmi képesség; hibátlan beszélőszervek stb. Emellett fontos, hogy az átlagost meghaladó határismerete legyen lehetőleg a község határának minden területére vonatkozóan. Vigyázzunk azonban, nehogy a régi vagy újabb tisztségviselők: bírók, esküdtek, előljárósági tagok az általuk megismert hivatalos térképek és iratok adatait népi eredetű megnevezések gyanánt fogadtassák el velünk! Adatközlőink közt legyenek többségben az olyanok, akik csak a nép körében élő formákat, neveket ismerik és használják! Természetes, hogy adatközlőink zöme az idősebb férfiak sorából kerül ki. Helyes azonban, ha a nevek közismertségének felméréséhez az egymás mellett élő mindhárom generációtól szerzünk adatokat, nem hagyva ki a nőket sem” (SEBESTYÉN ÁRPÁD 1967: 49). Mivel névszociológiai vizsgálatot végzek, melynek középpontjában nyilvánvalóan a névhasználat áll, nem is tanulmányozhatom más módon a neveket, mint úgy, hogy a névhasználók életkorát tükröző generációs

csoporthoz sorolom őket. Három generációt különítettem el, a harminc év alattiakat, a 30-60 közöttiekét, valamint a 60-90 éves korba tartozó adatközlőket. A névhasználók szélesebb körének meghallgatása során kirajzolódhat az egyes nemzedékek névismerete, a nevek konkrét használati köre. Fontosnak gondolom továbbá azt is, hogy milyen szerepet töltenek be a nevek a mai lakosság életében. Az eltelt 25 év alatt ez a tényező is nyilvánvalóan változott. E változás mögött többnyire nyelven kívüli tényezők állnak. Az emberek névismeretét foglalkozásuk is befolyásolja, így a halászok jobban ismerik a vízneveket, a pásztorok a legelők neveit (INCZEFI 1970: 54) A dolgozat készítése közben csak érintőlegesen végeztem történeti gyűjtést, a hangsúlyt a szinkrón felmérésre helyeztem. Ennek oka az, hogy a történeti vizsgálatokat annak idején Pálincás elvégezte, ezekben értelemszerűen nem álltak be változások, az élőnyelvi adatok esetében viszont annál inkább.

2. Tudománytörténeti áttekintés

A helynevek megítélése a 20. század első harmadáig igencsak egysíkú volt. Ezt az a tény erősíti meg leginkább, hogy főként makrotponímiai vizsgálatokat végeztek a magyar helynévkutatók. Aztán az 1930-as években érezhető egyfajta szemléletváltozás a helynevek megítélésében, mégpedig az erdélyi iskola, elsősorban SZABÓ T. ATTILA munkásságában (HOFFMANN 1993: 11). HOFFMANN ISTVÁN megállapítása szerint a változásvizsgálatok kezdetben nem is képezték a helynévtipológia részét, pedig a névkeletkezés és -változás kétségtelen összefüggéséből is következik, hogy e jelenségek tudományos vizsgálatának is össze kell tartoznia (2003: 198). Napjainkban azonban általánosan elismert tény a névtanosok körében az, hogy a nevek változnak, és ennek vizsgálatára egy egész tudományterület épül: a névélettan.

LŐRINCZE LAJOS már az 1940-es évek végén jogosnak és szükségesnek tartotta olyan önelvű, saját szempontú, névélettani vizsgálati módszer kialakítását, „amelynek a középpontjában nem a földrajzi neveknek valamely tudományággal, hanem az élettel való kapcsolata áll: célja rekonstruálni azt a lélektani helyzetet, embernek és tájnak azt a kapcsolatát, amely a földrajzi nevek különböző formáinak keletkezési alapja, kutatni a változások elmúlások okait, megállapítani azok törvényszerűségeit” (LŐRINCZE LAJOS 1947:32). A Lőrincze-féle névélettan fogalom azonban nem meríti ki tökéletesen a mai értelemben vett névszociológia fogalmát.

Napjaink névszociológia fogalmának középpontjában ugyanis a konkrét névhasználat áll. Emiatt tartom célszerűnek, hogy a kissé természettudományos csengésű élettan terminus helyett a szociológia terminussal dolgozzak.

A 2000-es évek elején a névszociológiáról a magyar névkutatásban még nem beszélhetünk úgy, mint egy határozott kutatási irányról, hiszen a névhasználat kérdései csak szórványosan jelentek meg egy-egy publikációban, és a névszociológiát középpontba állító tanulmányokból sincs túl sok. Kezdetben nem volt, sőt talán még ma sincs ezen a téren egységesen kialakított és elfogadott terminológia, egy-egy terminus technikushoz különböző nyelvészek tollában más-más meghatározás társult. (HOFFMANN 2003: 211). MEZŐ ANDRÁS a második névtani konferencián azzal a céllal tartott ilyen témájú előadást, hogy helyére vezesse az „elszabadult terminus technikusokat” (1970: 315). A fő bajt abban látta, hogy az elemzésekben a névkeletkezés és a névhasználat síkja többnyire egybecsúszik. A rendszeres névszociológiai vizsgálódás megalapozására korábban ZSOLNAI JÓZSEF tett elsőként kísérletet, megállapítva, hogy „Ilyenféle vizsgálatot nálunk [...] eddig nem végeztek. [...] A névismeret kutatása sokkal időigényesebb vállalkozás a gyűjtésnél. Metodikája kialakulatlan, ezért a vizsgálat sok buktatóval jár.” (1967: 191). Kiemelte, hogy a névszociológiai felmérések lehetőséget adnak a helynevek jelenkori változásformáinak tanulmányozására, s ezek alapján a névrendszerek változásának prognosztizálására, amely megalapozhatja a rendszer tudatos befolyásolását, a névtervezést is. ZSOLNAI munkáját ellenérzéssel fogadta MARKÓ IMRE LEHEL (1967), aki a névismereti vizsgálatoktól a földrajzinév-gyűjtést látta veszélyeztetve. Gondolatai mögött az a félelem bujkálhatott, hogy az igen időigényes névhasználati kutatások elterelhetik az önkéntes gyűjtők figyelmét a névanyag összegyűjtésének és kiadásának szerinte mindenekelőtt való feladatáról. (HOFFMANN, 2003:213) Véleményem szerint a névszociológiai vizsgálat nem veszélyezteti a földrajzinév-gyűjtést, pusztán annak egy változata, egy módja, amelyre leginkább éppen a kidolgozatlansága miatt a magyar nyelvészetben egyértelműen szükség van. A helynévgyűjtés ösztönzően hat a névszociológiai kutatásokra. Amikor a helynévgyűjtő ki akarja választani az adatközlőit, nem járhat el másképp, mint hogy névszociológiai szempontokat vesz figyelembe. SEBESTYÉN ÁRPÁD – szakítva a korábban általános szemlélettel – sürgette a helynév-szociológiai célú gyűjtést. Az

ilyen jellegű gyűjtés egyfelől a különböző névhasználói csoportok jellemzését segíti elő, másfelől pedig a már meglévő gyűjtemények kiegészítő gyűjtése révén kirajzolódhat „a nevek demográfiájának” alakulása is (1986: 46–7). Napjainkban több fórumon is lehet hallani, hogy a névismeret, illetve a névalkotás egyre inkább visszaszorulóban van. Ezt azzal szokás magyarázni, hogy manapság beszűkült az emberek élettere. Kevesebb nevet ismerünk, hiszen míg régen a mezőgazdaságból élők lakóhelyük minden dűlő- és határnevét ismerték, napjainkban a busszal vagy autóval munkahelyére közlekedő fiatalság nem találkozik a már meglévő helynevekkel, illetve nem alkot új neveket sem. Mégsem kell tartanunk attól, hogy helyneveink egyszer csak kihalnak, hiszen akárcsak a nevek keletkezése, használata, a nevek kihalása is természetes, a nyelvhez, szűkebb értelemben a névhez, mint olyanhoz tartozó folyamat. KOVÁTS DÁNIEL is azt a véleményt képviseli, miszerint a névismeret és a névalkotás csökkenő tendenciája figyelhető meg nálunk (1981). SZATHMÁRY JÓZSEF viszont éppen azt emelte ki a szlovákiai Felső-Bodrogközben szerzett tapasztalataiból, hogy míg az idősebbek csak saját településük határneveit ismerik, addig a középkorúak – munkájuk révén – a szomszéd falvakét is (1985) (HOFFMANN, 2003:213).

A magyar helynévkutatásnak tehát rendkívül aktuális témája a névszociológia, hiszen a téma csak ritkán jön elő a tudományos munkák tárgyaként, ha úgy tetszik, a névszociológia még gyerekcipőben jár.

3. Módszertani kérdések

3.1 Adatgyűjtés előkészítése

Első feladatomban a témámhoz tartozó szakirodalom feldolgozását tartottam. Az anyagok terjedelmessége miatt igyekeztem olyan könyveket, tanulmányokat, dolgozatokat olvasni, amelyek szorosan kapcsolódnak témámhoz. Ilyen pl. SZABÓ T. ATTILA: Miért és hogyan gyűjtünk helyneveket? című tanulmánya. A szakirodalomban való tájékozódást az adatgyűjtés előkészítése követte. Az adatgyűjtés előkészítésekor elhatároztam, hogy a cédulás módszert fogom használni az élőnyelvi gyűjtés során. Munkám első fázisában ehhez táblázatban rögzítettem Pálinkás dolgozatának összes nevét, és az azokhoz tartozó információkat, majd

ezeket A/4-es lapokra kinyomtattam. Így megközelítőleg 450 cédulával végeztem a gyűjtést. Választhattam volna azt a lehetőséget is, hogy digitalizált formában rögzítem az adatokat terepen is, hiszen a cédulákat csak utólagosan nyomtattam ki, a digitális adatrögzítés tehát adott volt, de ragaszkodtam a cédulás módszerhez. Ennek oka az, hogy számomra a cédulák a gyűjtőmunka, az adatfelvétel során sokkal átláthatóbbak, könnyebben rendszerezhetőek, ezáltal jobban megfelelnek a célnak. A digitalizált adatbázist CD-lemezen csatoltam a dolgozathoz.

3.2 Adatközlők kiválasztása

Amikor kiválasztottam az adatközlőimet, arra törekedtem, hogy egy adott generációs csoporton belül minél eltérőbb korúak legyenek az adatközlők. Lehetnének nagyobb korkülönbségek is, hiszen például a második generációs csoport első két adatközlője között csak 3 év, a harmadik generációs csoport első két adatközlője közt pedig csak 4 év korkülönbség van, de nem találtam olyan adatközlőket, akik ebből a szempontból megfelelőbbek lettek volna. Emellett ugyanis figyelembe vettem a szakirodalomban általánosan megkövetelt szempontokat is – erről bővebben a Bevezetésben írtam. Emellett fontos szempont volt, hogy a falu különböző részeiről válasszam ki őket, mert nyilván az is befolyásolja a névismeretet, de még inkább a névhasználatot, hogy melyik részen laknak. A nemekre nem kimondottan figyeltem, hiszen napjainkban már nincs éles határ egy férfi és egy nő életvitele, mindennapjai, munkája között, így pl. a családban betöltött szerep nem befolyásolja a névhasználatot úgy, mint félszáz évvel ezelőtt. Mindezek alapján a következő adatközlőkkel dolgoztam:

I. generációs csoport:

- Szémán Tünde, 1993-as születésű, 16 éves.
- Pozsgai Melinda, 1989-es születésű, 21 éves.
- Balla Noémi Tímea, 1982-es születésű, 29 éves.

II. generációs csoport:

- Újhelyi László, 1969-es születésű, 40 éves
- Nagy Endre, 1966-os születésű, 43 éves
- Füredi Sándor, 1951-es születésű, 59 éves

III. generációs csoport:

- Orbán József, 1938-as születésű, 71 éves.
- Serdült Károlyné, 1934-es születésű, 75 éves.
- Kocsis Imréné, 1925-ös születésű, 85 éves.

3.3 Az adatgyűjtés

Az egyes adatközlőktől szerzett információkat a cédulákon különböző színű tollal rögzítettem. Ez még átláthatóbbá tette a témérdek adatot. Terepmunka közben figyelembe kellett vennem az adatközlőim igényeit. Amikor azt tapasztaltam, hogy már nem kellőképpen éber, esetleg már csak udvariasságból válaszol az adatközlő, ha kérdezek, illetve magától ritkán, vagy nem szívesen közöl adatot, akkor abbahagytam a munkát, és új időpontot egyeztettem vele. Így volt adatközlő, akitől összesen négy alkalommal gyűjtöttem adatot. A gyűjtés során felvettem új cédulákat is, olyan nevekkal, amelyeket adatközlőim említettek, de a Pálinkás-féle gyűjtés nem tartalmazta azokat. Igyekeztem azokat az információkat is rögzíteni, amelyeknek első ránézésre talán nincs fontos szerepük pl. a nevek kategorizálásában. Így, ha népetimologikus magyarázatot, vagy bármilyen lényegtelennek tűnő információt kaptam, azt is rögzítettem. Így jártam el a *Berettyó ~ Retyó*, *Szentmárton ~ Szennymárton* típusú névváltozatok esetében is. Ennek oka az, hogy gyűjtésemet további tanulmányaim során is fel kívánom használni, tehát hiba lett volna bármilyen információ szükségességét is megkérdőjelezni.

Összességében két cédulatípussal dolgoztam. Ennek szemléltetésére az alábbiakban bemutatok egy-egy cédulát. Az egyik esetben a PÁLINKÁS által és az általam gyűjtött adatok egyaránt szerepeltek a lapokon:

Cseresznye:			
Az adatközlőktől szerzett adatok	Az objektum leírása	A névvel kapcsolatos egyéb tudnivalók	
--Cseresznyés,Cseresznyésbe /Cseresznyés, Cseresznyésbe /37/.	A Berettyó, a Harcsás, a Holt-Berettyó, a Morotva határolja. Sik terület, ma szántó.	Az adatközlők szerint Dr. Magyar Sándor az 1930-as években telepítette itt gyümölcsöskertjét, néhány cseresznyefa még ma is látható. A név a cseresznye főnév és az -s helynévképző kapcsolata.	
Az adatközlőktől szerzett adatok	Az objektum leírása	A névvel kapcsolatos egyéb tudnivalók	Névhasználat
	<p>degydik a jó-berttyóhoz. Ma is vannak a fák szőlők. Hozak-gödör volt a környéken. Ha máli nincs meg Ha máli nincs meg, szőlőföld van a helyen, a fák kincsek meg. A kincsek szőlők.</p>	<p>Szeri, kincsekje Szeri, tudja kinc- kincsei és kincse- je is.</p>	<p>Hozak. Ma is vannak fák. Körményi kincsekkel szemben Szeri, kincsekje tudja. Gyakran hallja kincseket, de ő nem kincse. Mó Szeri Szeri kincsekje és kinc- tudja hol kincsekben gyakran használja kincse kincseje kincse kincseje</p>

67

1. ábra - Első cédulatípus

A másik eset, amikor a PÁLINKÁS gyűjtéséhez viszonyítva új nevet közöltek az adatközlőim. Ekkor az alábbi cédulatípussal dolgoztam.

Darakó:		
Darakó, -ho Darakó, -na	<p>Az Szingi utca végén, a Sport pályán mellette van Sport pályán fele, megjelöl Ha máli nem kincse kincse kincse</p>	<p>Körményi kincse kincse. Gyakran kincse. Gyakran kincsekje kincse amelyek kincse. Tudja mi az és hogy hol van, de máli nem kincsekje Kincse kincse kincse máli nem kincsekje Kincse kincse, ma nem Ha máli nem kincse kincse</p>
Itt volt a <u>darakó</u> földje.		

2. ábra - Második cédulatípus

3.4 A gyűjtött adatok rendszerezése

Mindezek rendszerezésére egy táblázatot készítettem, amelyben névismereti és névhasználati vonatkozások egyaránt kirajzolódnak. (Lsd. Függelék) Fontosnak tartottam ezt, hiszen nem akartam elkövetni azt a hibát, hogy az adatok

átláthatatlansága miatt elkerülje a figyelmet egy-egy fontos tényező. A táblázatban található jelek a következő információkra utalnak:

III.	Négyvonalas a név, ha az adatközlő ismeri a nevet, tudja lokalizálni, gyakran használja.
III.	Háromvonalas a név, ha az adatközlő ismeri a nevet, tudja lokalizálni, ritkán használja.
II.	Kétvonalas a név, ha az adatközlő ismeri a nevet, tudja lokalizálni, korábban használta, de manapság már nem használja, vagy soha nem használja.
I.	Egyvonalas a név, ha az adatközlő hallotta a nevet, de nem tudja lokalizálni.
M	Más formában használja
-	Ha az adatközlő nem ismeri a nevet.

Amikor a neveket névfajta és -típus, valamint névhasználat és -ismeret szerint igyekeztem rendszerbe foglalni, majd abban elemezni, mindvégig ezt az összesített táblázatot használtam. A táblázatot a CD-lemezen mellékeltem.

4. Rendszertani kérdések

LŐRINCZE az ember és a táj kapcsolatára helyezi a hangsúlyt, amely a nevek keletkezésének alapja, sőt emellett még a változásokra is kitér, de nem tesz említést arról, hogy a nevek változása, elmúlása, elmúlásának törvényszerűsége mind a valós élőnyelvi beszélők névhasználatának keretei közt valósul meg.

A nevek csoportosítását PÁLINKÁS PATRÍCIA ZITA a Lőrincze-féle munka alapján végezte el, de mivel nem tudta a gyűjtött neveket ellentmondások nélkül besorolni LŐRINCZE kategóriáiba, az eseménynevek csoportjától megvált, és az oda tartozó neveket a másik két csoportba osztotta be: „A helynevek csoportosításánál LŐRINCZE útmutató műve alapján indultam el /LŐRINCZE LAJOS: Földrajzi neveink élete/. Ő a tájnak és az embernek a nevek keletkezésében betöltött szerepét vizsgálva a természeti-, a műveltségi neveket és az eseményneveket különböztette meg. Az ember tevékenységét kettős szerepűnek látja, elnevezőnek és névadónak. Ennek alapján természeti neveknek tartja azokat a helyneveket, amelyeknek keletkezésénél az embernek a szerepe csak az elnevezés, az elnevezés alapjául, a névadóul, pedig az embertől független táji adottságok szolgálnak. Műveltségi neveknek azokat nevezi,

amelyeknél az elnevezés alapja nem a természetes, hanem az emberi beavatkozás által többé-kevésbé már megváltoztatott táj. Végül az eseménynevek kategóriájába azokat a neveket sorolja, ahol a névadó már maga az esemény, a történés, függetlenül a tájtól. LŐRINCZE első két kategóriája az objektumok jellege szerint különül el, a harmadik csoportban azonban nem is veszi figyelembe a táji adottságokat. Azért azt a néhány nevet, az eseménynevek közé sorolandókat, a másik két helyre osztottam be” (PÁLINKÁS 1985) A névszerkezeti elemzést követően névkeletkezési típusokat állapított meg KÁZMÉR MIKLÓS: Alsó-Szigetköz földrajzinevei című munkája (1957) alapján. KÁZMÉR nyomán PÁLINKÁS megkülönböztet alapelemeket és megkülönböztető elemeket. Mindezeket összesítve a következő rendszerben helyezte el a neveket:

Természeti nevek:

- Alapelemek:
  - a. víznevek (folyóvizek nevei, állóvizek nevei, kutak nevei)
  - b. térszíni formákat jelölő nevek (kiemelkedő formák nevei, bemélyedő formák nevei, egyéb tájrésznevek)
  - c. erdőnevek.
- Az alapelemek között Pálinkás megkülönböztet továbbá eredetieket, amelyek objektumosztályt jelölnek és alapelemmé alakultakat, amelyek csak másodlagosan töltik be ezt a funkciót, de megkülönböztető elemmel éppúgy alkothatnak helynevet, mint az eredeti földrajzi köznevek.

Műveltségi nevek:

- Gazdálkodással kapcsolatos nevek
- Lakott területek nevei (településnevek, utcák nevei)
- Létesítménynevek (utak nevei, építménynevek).

Megkülönböztető elemek:

- Nagyságra, alakra, térbeli viszonyításra utaló, illetve az állatvilág, növényzet, birtoklástörténet, személynév, műtárgy területéről vett névelemek számbavétele alapján.

PÁLINKÁS rendszere első ránézésre is átláthatónak tűnik, kategóriái a nevek keletkezésének mozzanatait tükrözik. Megfelelő kritikával szelektál a korábbi nyelvészek rendszerlemei közt. Ha a nevek keletkezését, a nevek típusát kívánám

vizsgálni csupán, akkor megfelelően tudnám használni ezt a rendszert. Nekem viszont egy olyan rendszerre van szükségem, amelybe ha besorolom a gyűjtött mikrotoponímákat, akkor a névhasználatra, illetve a névismeretre utaló következtetéseket tehetek.

Ahhoz, hogy a rendszert – amiben be tudom mutatni a névhasználat sajátosságait – létrehozom, azzal az előfeltevéssel kellett munkához látnom, hogy a nevek használatát és ismeretét nem feltétlenül és nem közvetlenül befolyásolja a névtípus. Ebből az következik, hogy ha egy hasonló rendszerbe sorolnám be a neveket névhasználati- és gyakorisági szempontból, mint a Pálinkás- vagy a Lőrincze-féle rendszer, akkor éppen az általam megfigyelni kívánt tendenciák kerülnek el a figyelmet. Már a gyűjtés során is világosan kirajzolódott, hogy esetenként az adatközlők egyöntetű névhasználatára és névismeretére a névfajtájával áll összefüggésben, mint pl. az utcanevek esetében. A névfajta tehát nagyon fontos tényező az elemzésben, de emellett azt is fontos figyelembe venni, hogy nem elegendő csupán a névfajta szerinti besorolás. Olyan további szempontok figyelembevételét tartom szükségesnek, mint életkor, a lakóhely elhelyezkedése a településen belül, az életvitel stb. Ezek mind befolyásolják a névhasználatot és -ismeretét. Ezért először besorolom az összes nevet névfajta és névtípusok szerinti csoportokba, majd az így kapott eredményeket vetem össze az összesítő táblázatban található névhasználati és névismereti vonatkozásokkal.

HOFFMANN ISTVÁN a Helynevek nyelvi elemzése című munkájában a neveket fajtajuk szerint is kategorizálta (1993: 36-7). Ezt a kategorizálást használtam én is. HOFFMANN ISTVÁN kellő részletességgel különíti el a kategorizálás szempontjait ahhoz, hogy névszociológiai következtetéseket tehessek a nevekkel kapcsolatban. Ha munkám eredeti célját figyelembe veszem – miszerint a névhasználat áll a kutatás középpontjában –, arra kell törekednem, hogy az egyes névfajta a legkevésbé keveredjenek egymással egy-egy kategórián belül. Példának említhető, hogy míg PÁLINKÁS egy kategórián belül kezeli a folyóvizek, állóvizek, kutak neveit, addig a Hoffmann-féle modellben a víznevek kategóriáján belül további négy alpontra elkülönülnek az alábbi alkategóriák. Folyóvizek nevei: természetes erek, patakok, folyók és mesterséges árkok, csatornák megnevezései. Állóvizek nevei: természetes tavak, időszakosan vízzel telt mélyedések, mesterséges víztározók, halastavak

megnevezései. Álló- és folyóvizek részeinek nevei: öblök, folyószakaszok, vízfelületek, forgók, örvények, zúgók, vízesések, vizek egymásba ömlésének helyei, víz alatti helyek megnevezései (HOFFMANN 1993: 36). A kellő részletesség szembetűnő. Természetesen nem különítettem el a neveket az alkategóriákon belül, tehát például nem osztottam a folyóvizek kategóriáján belül külön csoportba a folyók és erek neveit.

5. A helynevek névfajták szerinti csoportjai

Ha magából a névből egyértelműen kitűnt a névfajta, akkor a névfajtákat a nevek valós szemantikai tartalma alapján különítettem el. Így került pl. a *Cseresznyés* a gyümölcsök nevei kategóriába. A névfajta és a név által jelölt terület azonban nem minden esetben mutatott kapcsolatot. Példa erre a *Baglyos-folyó* név, ami napjainkban egy szántóként funkcionáló terület. Ennek ellenére a nevet a folyóvizek nevei kategóriába soroltam be, hiszen a nevek fajták szerinti kategorizálásánál nem rugaszkodhatunk el a névrészek szemantikai tartalmától. Azokban az esetekben, amikor a név nem tartalmazott olyan elemet, ami a névfajta utal, a névhez kapcsolódó információkra hagyatkoztam. Így pl. a *Kutyaszorító* nevet, amiről az adatközlőktől kiderült, hogy a *Rozgonyi utca* megnevezésére használják, az utcanevek kategóriába soroltam be. Más esetben az objektum leírása segített. A *Bokor-szállás* név objektumleírásának egy részlete: sík terület, ma szántó. Ennek ismeretében a név egyértelműen besorolhatóvá vált a szántóföldek nevei kategóriába. Az efféle problémákra HOFFMANN ISTVÁN is felhívta munkájában a figyelmet: „A helynévfajták [...] kategóriáit – ha a tudományos elemzésben használni kívánjuk – valójában pontosan definiálnunk kellene, úgy, ahogy azt JUHÁSZ DEZSŐ tette a tájnevekkel kapcsolatban: »A tájnév olyan helynév, melynek denotátuma természeti-földrajzi, illetve néprajzi-kulturális, történelmi-társadalmi tényezők hatására kialakult területi egység.« (Tájn. 9). A szerző fontosnak tartja kiemelni, hogy meghatározásának van egy nyelvi és egy nyelven kívüli oldala, amely a kritériumokat két csoportra osztja: egyrészt a jelöltre, másrészt a jelre vonatkozó jegyekre. »Ennek értelmében, ha egy tájnév tájnévi voltát vizsgáljuk, meg kell állapítanunk, hogy a jelölt táj megfelel-e a táj kritériumának, hogy a jelölésre

használt nyelvi alakulat megfelel-e a tulajdonnév (helynév) kritériumának« (i. h).” (HOFFMANN 1993: 37) Emellett fontosnak tartom megemlíteni, hogy mint az a fentiekből is kitűnik, a denotátum és a denotátumot jelölő névfajta nem mindig egyezik. Ennek okát SZABÓ T. ATTILA nagyon szemléletesen fogalmazta meg: „Környezetünk lassan, de folytonosan változik. A folyók ott hagyják megúnt régi medrüket, a puszta területek falu- vagy városrészek lesznek, a régi mocsarokból és tavakból búzát csikar ki az ember [...]. De – legalább egy ideig – itt hagyják eredeti minőségük emlékét nevökben. [...] A kiszáradt tó, letarolt erdő, beépített játszóhely stb. neve sokszor feledésbe megy: elvész, elpusztul. De némelyik megmarad, vagy csak régi köntöse, külső alakja változik el, hogy aztán sokszor „értelmetlenül”, csalókan, képzelet-izgatón élje szívós életét esetleg századokig.” (SZABÓ T. ATTILA 1938:1)

Kétrészes nevek esetében, ha mindkét névrész utal szemantikailag a névfajtára, a második elem jelentéséből indultam ki, pl. *Rekettyés-puszta* esetén, a *rekettyés* névrész alapján a név az erdők, ligetek, bokros helyek, erdőrészek, vágások, irtások nevei kategóriába lenne sorolandó, de a *puszta* alaprész miatt mégis a helységnevek: falvak, városok, puszták megnevezései csoportba került a név. Mindezek alapján az alábbiak szerint soroltam be a rendszerbe a neveket:

1.víznevek

- 1.1 folyóvizek nevei: természetes erek, patakok, folyók és mesterséges árkok, csatornák megnevezései: *Berettyó-folyó, Büdös-ér, Csikos-ér, Első-ér, Erebere, Görbe-ér, Holt-Berettyó, Kis-Veresné ere, Mihály-réti-csatorna, Nagy-ér, Nagy-Veresné-ere, Nyék-ér, Ó-Berettyó, Ölyvös, Ölyvös-csatorna, Ölyvös-ér, Ölyvös-folyó, Ölyvös-kanális, Róna-csatorna, Rossz-Berettyó, Szúnyogos-ér, Tipóka-ér, Veres-halmi-ér, Zücskő-ere.*
- 1.2 állóvizek nevei: természetes tavak, időszakosan vízzel telt mélyedések, mesterséges víztározók, halastavak megnevezései: *Belső-Nyár-tó, Halas-tó, Kis-Nyár-tó, Koldus-láp, Láp, Nyár-tó, Szolnok-tó, Tó.*
- 1.3 álló- és folyóvizek részeinek nevei: öblök, folyószakaszok, vízfelületek, forgók, örvények, zúgók, vizesések, vizek egymásba ömlésének helyei, víz alatti mélyedések megnevezései: *Ölyvös-derék, Szolnok-tó-derék.*

1.4 források, kutak nevei: természetes és mesterséges vízvételi helyek, folyók forráshelyének megnevezései: *Ásvány-kút, Bócsi-kút, Csárda-háti-kút, Fátyol-kút, Gőz-háti-kút, Itató, Ölyvös-kút, Pásztor-kút, Szik-kút, Szolnok-tó-kút, Szomajomi-kút.*

2.vízparti helyek nevei

2.1 vízpartok, partszakaszok, árterületek, gátak, töltések nevei: *Lapos, Ölyvös-gát, Sark-lapos, Szabó laposa, Tó-hát, Újlaki-part.*

2.2 félszigetek, víztörők, földnyelvek nevei

2.3 szigetek, szirtek, zátonyok, homokpadok stb. nevei: *Adorján, Adorján-sziget, Baranya-sziget, Baranyi-szállás, Baranyi-sziget, Csősz-sziget, Diófás-sziget, Domb-sziget, Ecsedi-sziget, Erős-sziget, Farkas-sziget, Gál-sziget, Gombos-sziget, Hid-sziget, Hosszú-sziget, Klostrom-sziget, Korhány-sziget, Orbán-sziget, Pap-sziget, Rév-sziget, Topa-sziget, Tó-sziget, Vesszős-sziget.*

2.4 mocsarak, lápok, nádasok nevei

3. domborzati nevek

3.1 hegyek, dombok, halmok nevei: *Által-hegy, Bócsi-halom, Halom, Kádár-domb, Kádár halma, Kis-Bócsi-halom, Korhány-halom, Nagy-domb, Péntek-halma, Péntek-halom, Rózsa-halom, Török-domb, Vertán-halom.*

3.2 völgyek, mélyen fekvő területek, gödrök nevei: *Kós gödre, Ördög-árka, Ördög-árok, Sötét-völgy.*

3.3 hegyek és völgyek részeinek nevei: emelkedők, lejtők, domb- és hegyoldalak, hegytetők, magaslatok, dombhátak, hegycsúcsok, fennsíkok, szakadékok, szorosok, barlangok, sziklák megnevezései: *Csárda-hát, Gőz-hát, Kis-ér-hát, Koldus-hát, Malom-völgy, Nagy-völgy, Rév-hát, Rózsa-hát, Újlaki-tető.*

3.4 sík, egyenes felszínű területek nevei: *Cigány-lapos, Csarkó-lapos, Gólya-lapos, Kerek-nád, Kis-lapos, Koldus-lapos, Nagy-lapos.*

3.5 egyenetlen felszínű, gödrös, hullámos területek nevei

4. tájnevek: *Acsás, Acsási-határ, Aka, Aka-vár-kert, Aka-zug, Bácsó, Bere, Bikalló, Bikás, Bócs, Bogárzó, Bolcs, Bolcshida, Csapó, Csenge, Csurgó, Delelő, Fekete-Nyék, Fertő, Híd-köz, Kettős, Kis-állás, Kis-Asztagos, Kis-Bácsó, Kis-Bócs, Kis-Bócsi, Kis-Hídköz, Kis-Nyék, Korhány, Kórógy, Leszkay, Leszkay-föld, Morotva, Nagy-állás, Nagy-Asztagos, Nagy-Bácsó, Nagy-Bócs, Nagy-Hídköz, Nagy-legelő,*

Nagy-Reviczky, Nagy-szik, Nyék, Patkó, Pénzverő, Peres, Reviczky, Rókás, Suhogó, Szállások alatt, Szentadorján, Szent Dénes, Szilota, Szomajom, Telek, Tölyvös, Ücskő, Veresnye, Vertán, Zücskő.

5. határnevek: *Bócsi-határ, Gergely, Klastrom, Kodormány, Kolerás, Szomajomi-telek, Újlaki-telek.*

5.1 szántóföldek nevei: *Baglyos, Bere-dűlő, Bikás-dűlő, Bokor-szállás, Csókás-dűlő, Csókási-dűlő, Csonka-dűlő, Csödörös-dűlő, Dávid-dűlő, Domb-dűlő, Fasor-dűlő, Fasor-dűlő, Derzs, Fodor-föld, Gabonás, Gát-dűlő, Halom-dűlő, Herceg-dűlő, Hosszú-dűlő, Klastrom-dűlő, Kodormány-dűlő, Harcsás, Kenyeres-birtok, Kenyeres-föld, Kis-Baglyos, Külső-Baglyos, Lénia-dűlő, Malom-szik, Nagy-dűlő, Nagy-völgy-dűlő, Nyár-tó-dűlő, Nagy-bokor, Nagy-Jakó, Pap-rész, Pap-tag, Peres-dűlő, Peresi-határ, Peterdi-fertő, Rektor-föld, Róka-lyuk, Róna-dűlő, Szent Dénes-dűlő, Szőlő-dűlő, Szúnyogos, Szúnyogos-oldal, Tanyasor-dűlő, Tarsoly-dűlő, Tipóka, Tó-háti-dűlő, Tót András-dűlő, Újlak-alja, Vajna-birtok, Váncsodi-dűlő, Vertán-dűlő, Vesszős.*

5.2 kertek nevei: *Bolgár, Bolgárkert, Komlósi kert, Magyarai, Magyar-kert, Répás, Trifon.*

5.3 gyümölcsösök nevei: *Csersznyés.*

5.4 szőlők nevei

5.5 rétek, kaszálók nevei: *Baglyos-rét, Baglyos rétje, Bolygó-láb, Csikos-ér laposa, Hídláb, Hídközi, Mihály-rét, Nád-szegelet, Ölyvös-rét.*

5.6 legelők és legelőrészek nevei: *Baglyosalja, Baglyos-folyó, Belső-Baglyos, Bogdán-szállás, Csödörös, Kalicka, Kis-Csödörös, Közlegelő, Községi-legelő, Libalegelő, Nagy-Csödörös, Peresi-legelő, Váncsodi-szik.*

5.7 erdők, ligetek, bokros helyek, erdőrészek: vágások, irtások nevei: *Bokori, Bokori-puszt, Diófás, Erdő, Nagy-erdő, Nyárfás, Rekettyés, Rekettyés-fertő.*

6. lakott területek nevei

6.1 közigazgatási nevek: országnevek, megyék, járások, településnél nagyobb egységek megnevezései.

6.2 helységnevek: falvak, városok, puszták megnevezései: *Berettyószentmárton, Berettyószentmárton-puszt, Berettyószentmártoni-puszt, Bócs-puszt, Bócsi-puszt, Dienes-puszt, Bácsó-puszt, Harcsás-puszt, Hídköz-puszt, Kis-Bácsó-*

puszta, Kis-Bócsi-puszta, Kis-Hídköz-puszta, Kodormány-puszta, Kórógy-puszta, Merza-puszta, Nagybácsó-puszta, Nagybócsi-puszta, Nagy-Bócs-puszta, Nagy-Hídköz-puszta, Nagy-Szomajom puszta, Péntek-halmi-puszta, Péntek-halom-puszta, Pusztá-Szentmárton, Rekettyés-puszta, Reviczky-puszta, Szentdienesi-puszta, Szentdienes-puszta, Szentmárton, Szentmártonfalva, Szentmártoni-puszta, Szentmárton-puszta, Szomajomi-puszta, Szomajom-puszta, Tölyvös-puszta, Újlaki-puszta, Újlak-puszta, Váncsodi-puszta, Vertán-puszta.

6.3 településrésznevek: falu- és városrészek, zöldterületek, parkok, temetők megnevezései: *Drága-temető, Kádár-temető, Kádár-temetője, Régi-temető, Temető, Újlak, Új-telep, Új-temető.*

6.4 utcanevek: belterületek útjainak, utcáinak, tereinek, sétányainak stb. megnevezései: *Akazug, Alkotmány utca, Aradi utca, Béke utca, Bem utca, Bócsi utca, Bocskai utca, Csikász utca, Csónak utca, Dériné utca, Dieneszug, Dózsa utca, Farkaszug, Felszabadulás utca, Gagarin utca, Halász utca, Határ utca, Hullám utca, Irinyi utca, Keskeny utca, Kis utca, Klastromzug, Kosztolányi utca, Községháza utca, Kun Béla utca, Kút utca, Kutyaszorító, Ladik utca, Landler Jenő utca, Liszt Ferenc utca, Madarász utca, Makó utca, Malomzug, Nadányi utca, Nemes zug, Ölyvös utca, Ölyvös zug, Pákász utca, Pásztorzug, Petőfi utca, Rákóczi utca, Révész utca, Rozgonyi utca, Sakter utca, Sallai utca, Sport utca, Szabadság utca, Szegfü utca, Széles utca, Temesvári utca, Temető utca, Tóhát utca, Tót utca, Új sor, Úttörő utca, Vadász utca, Verem utca, Vertán utca, Zöldfa utca.*

6.5 tanyanevek: *Bácsó-tanya, Bokori-tanyák, Cigány-lapos-tanya, Csapó-tanya, Csárda-hát-tanya, Cserepes-tanya, Dávid-tanya, Dienes-tanya, Drága-temető-tanya, Elek-tanya, Erdei-tanya, Fekete-tanya, Gál-tanyák, Halász-tanya, Halom-tanya, Izsák-tanya, Jakó-tanya, Kenyeres-tanya, Kettős-tanya, Kis-Bócsi-tanya, Kis-Csödörös-tanya, Kis-Hídköz-tanya, Kis-lapos-tanya, Kodormány-tanya, Kórógyi-tanya, Laposi-tanya, Lele-tanya, Leszkay-tanya, Magyar-tanya, Merza-tanya, Nagy-Bócsi-tanya, Nagy-Bócs-tanya, Nagy-Hídköz-tanya, Nagy-lapos-tanya, Novák-tanya, Nyár-tó-tanya, Pap-tag-tanya, Péntek-halmi-tanya, Rekettyés-tanya, Reviczky-tanya, Szakáll-tanya, Szilágyi tanya, Szolnok-tanya, Szolnok-tó-tanya, Szomajomi-tanyák, Szücs-tanya, Tipóka-tanya, Tölyvös-tanyák, Törös-tanya, Veres-tanya, Vertán-tanya.*

7. építménynevek

7.1 lakóháznevek: magán- és bérházak, villák, nyaralók, víkendházak, erdészházak stb. megnevezései.

7.2 középületek, templomok, kolostorok, várak, ill. ezek részei: bástyák, tornyok, kapuk, udvarok megnevezései.

7.3 kocsmák, csárdák nevei: *Rév-csárda*.

7.4 gazdasági célú építmények nevei: gyárok, üzemek, malmok, bányaépületek, illetőleg állattelepek, istállók, magányos hodályok, pajták, géptelepek stb. megnevezései: *Berettyó-malom, Bócsi Állami Gazdaság, Daráló*.

7.5 állomásnevek: pályaudvarok, vasútállomások, autóbuszmegállók stb. megnevezései.

7.6 utak, dűlőutak és vasútvonalak nevei: *Bakonszegi út, Bócsi gát, Fő út, Furtai gát, Furtai út, Kórógyi út, Kossuth út, Körforgalom, Közép út, Lenin út, Peterdi gát, Peterdi út, Puskin út, Sasi gát, Sasi út, Váncsodi út, Váradi út*.

7.7 hídnevek: *Halász-híd, Közúti-híd, Merza hídja, Nyár-tó-híd, Ördög-árki-híd, Szomajom-híd, Vasúti-híd*.

7.8 kisebb építmények nevei: keresztek, köztéri szobrok, vadászlesek, őrtornyok, mész- és szénégető kemencék, dögkutak stb. megnevezései: *Korcsolyapálya*.

7.9 bányák, homok- és agyagvételi helyek stb. nevei.

6. A névfajták szerinti elemzés

A nevek hét nagy kategóriába sorolhatók, ezek: víznevek, vízparti helyek nevei, domborzati nevek, tájnevek, határnevek, lakott területek neve illetve építménynevek. Mint azt fentebb már kifejtettem, ezen kategóriákon belül további alkategóriákkal számolhatunk. Berettyószentmárton helynevei összességében csaknem teljesen kitöltik a kategóriákat, hiszen mind a hét nagy kategóriába soroltam be neveket, illetve a 2.2-es, 2.4-es, 3.5-ös, 5.4-es, 6.1-es, 7.1-es, 7.2-es, 7.5-ös és a 7.9-es alkategóriákon kívül minden alkategóriába kerültek nevek. A hét nagyobb kategóriába közvetlenül nem soroltam be a neveket, hiszen ezek alkategóriába a nevek gond nélkül besorolhatók. Kivételt képez ez alól a határnevek kategóriája. Ennek oka az, hogy az ide került nyolc név szemantikai információjából, illetve objektuminformációjából nem derült ki pontosan, hogy melyik alkategóriába sorolható be a név. A PÁLINKÁS dolgozatához csatolt térkép alapján hol kisebb, hol

nagyobb biztonsággal megállapítható, hogy ezek a nevek határnevek. Összességében tekintve a lakott területek nevei a legmegterheltebb kategória, összesen 161 név tartozik ide. Az alkategóriákon belül közel azonos a megterheltsége a helységnevek, utcanevek és a tanyanevek kategóriáknak. Mindhárom alkategória a lakott területek kategórián belüli.

A víznevek kategóriába sorolt nevek többnyire kétrészesek, kivétel ez alól pl. a *Tó* név. A víznevek kategorizálásánál csak ritkán kellett a cédulákon található objektuminformációkra hagyatkoznom, hiszen a legtöbb esetben a név alaprésze utalt a névfajtára, pl. a *Büdös-ér* a természetes erek megnevezései kategóriába került. A víznevek csoportja nem túl nagy, 45 nevet soroltam ide, ez a teljes adattár kevesebb mint 10 %-a.

A vízparti helyek kategóriába sorolt nevek majdnem mindegyike kétrészes, csupán két kivétel van, ezek a *Lapos* partszakasz- és az *Adorján* szigetnév. Megterheltsége rendkívül kicsi, mindössze 29 név tartozik ide.

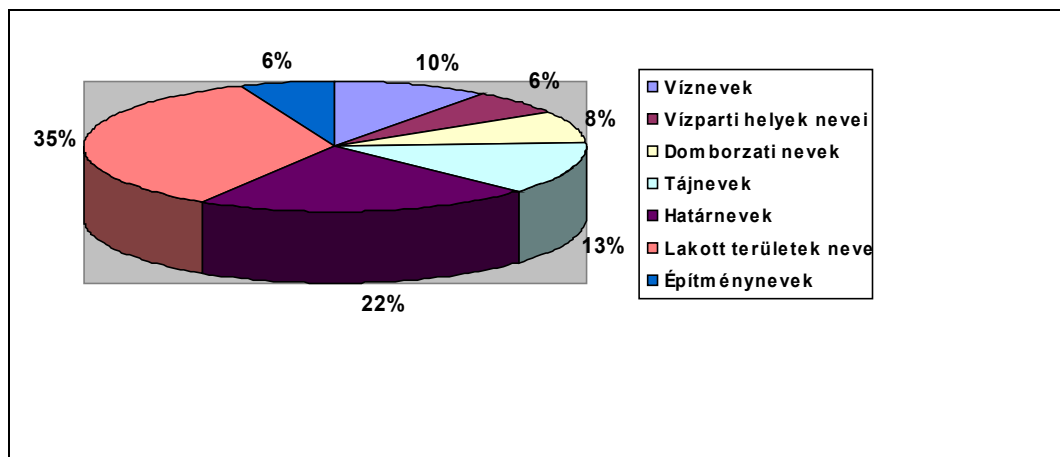
Szintén majdcsak minden név kétrészes a domborzati nevek alkategóriájában. Az ide tartozó nevek közül csak a *Halom* név sorolható az egyrészes nevek típusába. 33 nevet lehetett ebbe a csoportba besorolni.

A tájnevek kategóriája a névtípust vizsgálva jelentős eltérést mutat az eddigi kategóriákhoz képest: e nevek ugyanis zömmel egyrészesek. Ilyenek pl. *Bócs*, *Szomajom*, *Nyék*. Ezen nevek jelentős része régi elpusztult települések nevét őrzi. „Az írott forrásokból nyolc Árpád-kori település mutatható ki, amelyek részben vagy egészben a mai Berettyószentmárton határában feküdtek.” Ilyenek pl. *Bócs*, *Szomajom*, *Szentdienes*, *Nyék*. „A falvak többsége legkorábban a XIII. században tűnik fel forrásokban, s ezekről is keveset tudunk meg, hiszen a Várad Regestrum nagyon szűkszavúan beszél róluk. 1213-ban tűnik fel Nyék, a bihari ispán poroszlóját mondják idevalónak. Szintén 1213-ban bukkan fel először Szentmárton neve, és Újlaké, Bócs, illetve első említéskor Bócs-hida nevét 1274-ben birtokcsere alkalmával jegyezték le. Szomajom, Szentdienes, és Bálinttelke a várad püspökség tizedjegyzékében tűnik fel 1291-94-ben. A legkésőbb Kórógyról hallunk, egy 1323-as oklevélben.” (VARGA GYULA 1981: 73). A tájnevek kategóriába 59 név tartozik.

A határneveken belül többnyire a kétrészes névtípust képviselik a nevek. Összesen 70 nevet soroltam ide. A csoportokon belül a szántóföldek nevei és a legelők és legelőrészek nevei kategóriába került a nevek jelentős része. E két alkategóriába nem volt egyszerű feladat a nevek besorolása, hiszen gyakran mindkét helytípus meg volt adva objektuminformációként. Az ilyen esetekben következetesen kívántam eljárni, így egységesen a szántóföldek nevei közé soroltam be az efféle neveket.

Mint azt már fentebb említettem, a lakott területek nevei a leginkább megterhelt kategória, 161 nevet soroltam ide. Ez logikusnak is tűnhet, hiszen az ember gyakrabban jár a lakott területek részein, mint a település periferiáján elhelyezkedő határrészeken, tájakon. Emellett a számos utcanév is gyarapítja a csoportot. Berettyószentmárton belterületén körülberül 30 utca van, de természetesen ez nem azt jelenti, hogy csak 30 utcanévvel találkozhattam a gyűjtés során, hiszen a korábbi nevek is megőrződtek a nyelvben. A tanyanevek kategóriában szintén számos név szerepel. Típusát tekintve a nevek többsége kétrészes, ezt a többletet a *puszta*, *utca* és *tanya* utótagok biztosítják. A tanyanevek esetében nincsenek egyrészes nevek, minden név utótagja vagy a *tanya* köznévi, vagy ennek -k többes szám jeles alakja.

Végül néhány gondolat az építménynevek kategóriáról. 59 nevet soroltam e csoport alkategóriáiba. A csoporton belül az utak, dűlőutak és vasútvonalak nevei alkategória a legnagyobb megterheltségű, 47 név ide sorolható. Ezek nagyobb része dűlőnév. Szinte csak kétrészes nevek vannak itt, kivételt képez ez alól a *Daráló* és a *Körforgalom* név.

3. ábra - A névfajták arányai

A fentiekben a névfajták szerint csoportosított neveket általában vizsgáltam, a csoporton belüli adatmennyiség, illetve a csoportokban található nevek típusai alapján. Ez azért fontos, mert kapcsolatot feltételezek a névhasználat és a névfajták között. A továbbiakban a névhasználatot vetem össze a 7 nagy kategóriával.

7. A névfajták és a névhasználat kapcsolata

A fenti vizsgálat rendszerétt követve névfajtról névfajtra haladva mutatom be a névhasználati sajátosságokat, annyi változtatással, hogy a névhasználat intenzitása alapján tárgyalom az egyes névcsoportokat. Így azzal a névfajttal kezdem a névhasználati következtetések bemutatását, amelyekre az jellemző, hogy az alá besorolt nevek kimondottan használatosak mindhárom generáció által. Értelemszerűen a névhasználati áttekintés végére a kevésbé használatos névfajták kerülnek. Ahhoz, hogy mindezt bemutassam, a hét nagy kategórián belüli alkategóriákkal kell dolgoznom, hiszen ezek által válnak szembetűnővé a különbségek.

Dolgozatomban mindvégig fenntartottam a névismeret és a névhasználat elkülönítését, bár már korábban utaltam rá, hogy véleményem szerint a névhasználat, mint névszociológiai vizsgálati terület elsőbbséget élvez. A név használatának feltétele a név ismerete, de a név ismeretéből nem következik egyenesen a név használata. A beszélő szabadon válogathat egy hely megnevezésére az általa ismert helynevek között, és a választás folyamata ugyanolyan fontos tényező, mint maga a névhasználat. Példa lehet erre a *Kút utca ~ Sallai utca ~ Kodormány utca* névváltozatok esete. Okkal feltételezhető egy olyan eset, amikor a beszélő mindhárom névváltozatot ismeri, és mindháromat használja is: szituációtól, beszédpartnertől függően az egyiket vagy a másikat. Emellett az is elképzelhető, hogy mindhárom változatot ismeri, de csak egyet használ közülük. Mindezekkel arra kívántam utalni, hogy a nevek használata nyilvánvalóan fontosabb mozzanat a földrajzi nevek életében, mint a nevek ismerete. A név ugyanis, mint maga a tudás, az ismeret, használat útján hagyományozódik. Erre enged következtetni az az egyszerű tény is, hogy a szórványemlékeinkben előforduló helyneveink fennmaradása nem feltétlenül lett volna biztosítva, ha nincsenek jelen a nyelvemlékekben. Mindezeket figyelembe véve, a vizsgálatot a továbbiakban

leszűkítem a névhasználatra, de emellett továbbra is fenntartom a névismeret fontosságát, hiszen a két fogalom egy efféle vizsgálatban nem választható el egymástól.

A leggyakrabban használt névfajta az utcaneveké. 59 név tartozik ide, ebből csupán 22 nevet nem használ egyik adatközlő sem. Tehát az ide sorolt nevek 62%-át használják az adatközlők. A nem használt nevek közt további különbségek mutatkoznak. Vannak olyan nem használt utcanevek, amelyeket egyetlen adatközlő sem ismer: pl. *Aka zug*, *Ölyvös zug*, *Vertán utca*. Emellett vannak olyan nevek, amelyeket bizonyos oknál fogva nem használnak az adatközlők, de azért ismerik őket. Ilyen például a *Bocskai utca*, amit azért nem használ az első generációs csoport két képviselője is, mert nem tudja a nevet lokalizálni. Más esetben azért nem használnak az adatközlők egy utcanevet, mert a másik névváltozat az ismert számukra, pl. a *Zöldfa utca* helyett minden, az utca nevét ismerő és lokalizálni tudó adatközlő más nevet használ. Mint már említettem, a lakott területek nevei általában kételeműek, ez igaz az utcanevekre is. Az itt felsorolt nevek kivétel nélkül kételeműek, utca, zug, vagy sor utótaggal szerepelnek.

A névfajta magvát a *Rozgonyi utca* és a *Sport utca* nevek képezik: ezek a nevek minden adatközlő által ismertek, lokalizálhatóak és gyakran használatosak. Ezt követi a *Ladik utca* név, amelyet egy adatközlő kivételével mindenki gyakran használ. További mindenki által ismert nevek, amelyek adatközlőktől függően hol gyakrabban, hol ritkábban használatosak: *Bócsi utca*, *Csónak utca*, *Dériné utca*, *Határ utca*, *Irinyi utca*, *Liszt Ferenc utca*, *Ölyvös utca*, *Pákász utca*, *Szegfű utca*, *Tóhát utca*. Mindezekből kitűnik, hogy a *zug*, illetve *sor* utótagú nevek esetében ritkább a név használata. Pl. *Farkas zug* neve egyáltalán nem ismert az adatközlők körében, a *Malom zug* nevet az 1. generációs csoport nem is hallotta soha, az *Új sor* nevet csak a 3. generációs csoport egyik adatközlője használja.

Ha csupán a százalékos adatokat nézzük, akkor az első helyen a kisebb építmények nevei kategóriába tartozó *Korcsolyapálya* név, vagy a gyümölcsösök kategóriába tartozó *Cseresznyés* név elsőbbséget élvezne, hiszen ezek ismert és használt nevek. Így ezen csoportok 100%-ban használták, de hiba lenne ezek gyakoriságát az utcanevek elé helyezni pusztán a statisztika miatt, mivel ezek a hely

fajtájából adódóan jóval ritkábban fordulnak elő a kommunikáció során, mint más nevek.

Itt érdemes rátérni az utak, dűlőutak és vasútvonalak neveire, mert bár van olyan kategória amiben százalékos arányban nézve terheltebb a nevek használata (pl. állóvizek nevei esetében) az ide tartozó nevek mennyisége miatt mégis a fent említett csoporttal kívánom folytatni az elemzést. Minden ide tartozó név kétrészes, az *út*, *gát*, *dűlő* utótagok képezik a név második elemét. Kivételt képez ez alól a *Körforgalom* név, amely szerkezetét tekintve eltér az ebbe a kategóriába tartozó többi névtől. A környező településekre vezető utak nevei pl. *Bakonszegi út*, *Furtai út*, *Sasi út*, *Váncsodi út* többsége mellett él a *gát* névrésszel alkotott névváltozat is, de ezek használata kevésbé jellemző, mint az *út* lexémát tartalmazó névváltozaté. Pl. a *Furtai gát* formát csak az egyik 1. generációs csoportba tartozó adatközlő használja, a többség a *Furtai út* formát preferálja. A *út* lexémát tartalmazó nevek közül csak néhány nem használatos, ilyen pl. a *Kórógyi út* név, amelyet egy adatközlő sem ismer. További példa erre a *Közép út* és a *Váradi út*.

A névfajtán belül a leggyakrabban használt nevek a következők: *Körforgalom*, *Puskin út*, *Sasi út*. Ezek minden adatközlő által ismert, lokalizált és használt nevek. Valamivel kisebb használati gyakoriságot mutat a *Fő út* név, amelyet kivétel nélkül minden adatközlő ismer, illetve tud lokalizálni, de a 2. generációs csoport két adatközlője gyakrabban használja a *Puskin út* formát. Itt feltűnik egy ellentmondás, hiszen a *Puskin utca* és a *Fő út* ugyanazt az utat jelöli, tehát ha minden adatközlő határozottan kijelentette, hogy ő a *Puskin utca* formát használja, akkor ellentmondásosnak tűnhet a *Fő út* szerepeltetése a leggyakrabban használt nevek között. Mégis az adatközlők ezeket az adatokat ilyen használati gyakorisággal közölték. Ez a tény is igazolja a fent kifejtett véleményemet, miszerint a beszélők szabadon válogatnak az egyes névváltozatok között. Ennek ellenére a beszélőnek mégis lehet olyan névhasználati attitűdje, hogy ő csak és kizárólag egy adott nevet használ egy hely megnevezésére. Amikor a gyűjtés során általában használt neveket kérünk az adatközlőtől, valószínűleg az efféle neveket fogja felsorolni. Aztán ha az adott név másik névváltozatára konkrétan rákérdezünk, elképzelhető, hogy ugyanolyan határozott választ kapunk, mint az elsőnek említett név esetében. Hasonló a helyzet a *Furtai út* ~ *Furtai gát*, valamint a *Sasi út* ~ *Sasi gát*

névváltozatokkal; erről a sajátosságról fentebb írtam. Összességében véve tehát ezek a nevek a leggyakrabban használtak ebben a kategóriában. Ezeket követi a *Bakonszegi út*, a *Lenin út*, a *Váncsodi út*. Ezek ismerete, lokalizálása, használata szintén minden adatközlőnél egységes, annyi különbséggel, hogy ez esetben egyes adatközlők csak ritkán használják a neveket. A következő vizsgált kategória a tanyanevek csoportja. 51 nevet soroltam ide, ezek közül 12 aktívan jelen van az adatközlők kommunikációs helyzeteiben: *Cserepes tanya*, *Erdei-tanya*, *Gál-tanyák*, *Jakó-tanya*, *Lele tanya*, *Leszkay-tanya*, *Magyar-tanya*, *Merza-tanya*, *Reviczky-tanya*, *Szakáll-tanya*, *Szomajomi-tanyák*, *Veres-tanya*. Összességében a tanyanevek 23%-a gyakran használt tehát. A csoport magját a *Leszkai-tanya* képezi, de erről sem mondható el a teljes használtság, hiszen csak a 2. és a 3. generációs csoport által ismert, lokalizált és gyakran használt név. A *Lele-tanya* kivételével csak a 2. és a 3. generációs csoport által ismertek a község tanyanevei. A *Leszkai-tanya* névnél valamivel kevésbé használt nevek: *Lele-tanya*, *Szomajomi-tanyák*. A maradék kilenc tanya használati gyakorisága nagyjából azonos képet mutat: ritkán használatosak.

A tájnevek csoportjába 59 nevet soroltam, ebből 17 névről mondható el, hogy van olyan adatközlő, aki aktívan használja a nevet. A 17 használt névből csupán 5 név sorolható a kétrészes nevek típusába, tehát az egyrészes tájnevek használata jellemzőbb, mint a kétrészeseké. A csoport magját a *Morotva* név adja. Ez az egyetlen minden adatközlő által gyakran használt név. Ezt követi a *Bócs* és a *Vertán* tájnév. *Bócs* nevét a 2. és 3. generációs csoportba tartozó adatközlők egyenlő intenzitással használják, míg az 1. csoportba tartozó adatközlők nem is ismerik a nevet. A *Vertán* nevet csak a 3. csoport adatközlői használják gyakran, az első két csoport adatközlői – egy kivételével – nem ismerik a nevet. A 2. és a 3. csoport által ismert és használt néhány név: *Kórógy*, *Leszkay*, *Reviczky*, *Ücskő*. Csak a legidősebb csoport által ismert, hol ritkábban, hol gyakrabban használt nevek: *Fekete-Nyék*, *Nagy-Szik*, *Nyék*, *Szilota*. Nem használt, de ismert név például az *Acsás*, de ezt a nevet csak egy adatközlő ismeri.

A helységnevek kategóriájában a falvak, puszták megnevezései szerepelnek. Az itt felsorolt nevek szinte mindegyike kétrészes, gyakori bennük a *puszta* utótag. A *puszta* utótaggal szereplő nevek közül egy sincs jelen sem a névhasználatban, sem a névismeretben, pl. *Bócs-puszta*, *Kodormány-puszta*. A névfajta magját a

Berettyószentmárton ~ *Szentmárton* névváltozat kettőse adja. A *Szentmárton* név minden adatközlő által rendkívül gyakran használt, hiszen ez a település neve, ahol élnek. A *Berettyószentmárton* nevet is gyakran használják az adatközlők, de valamivel ritkábban, mint a *Szentmárton* alakot. Ez jól beleilleszkedik a megkülönböztető névrésszel bővült kétrészes településnevek használatának szokásába. Pl. *Berettyóújfalu* ~ *Újfalú*; *Balmazújváros* ~ *Újváros*.

Az állóvizek nevei közé nyolc név került, ezek közül négy névről mondható el, hogy vannak adatközlők, akik aktívan használják azokat: *Belső-Nyár-tó*, *Nyár-tó*, *Szolnok-tó*, *Tó*. Ezáltal az ide besorolt nevek 50%-áról elmondható, hogy az adatközlők ismerik és használják is azokat. Ezek közül a *Tó* a 2. és a 3. generációs csoport által nagyon gyakran használt név. A *Nyár-tó* és a *Szolnok-tó* helyzete hasonlít ehhez, hiszen használói mind a 2. és 3. generációs csoportból kerülnek ki. Abban viszont különbözik ettől, hogy nem minden adatközlő esetében lehet ezekkel mint gyakran használt nevekkkel számolnunk.

A településrésznevek közé főleg temetőnevek kerültek. Nyolc névvel számolhatunk, ebből hat denotátuma a település három különböző részén található temető. Az itt előforduló nyolc névből kettőt ismernek és használnak az adatközlők: *Temető* és *Régi-temető*. Így a nevek használata ebben a csoportban 25%-os gyakoriságú. A *Temető* nevet minden adatközlő ismeri, tudja lokalizálni és gyakran használja. A *Régi-temető* név kevésbé ismert és használatos. PÁLINKÁS gyűjtésében a *Régi-temető* a falu alatt, a *Furtai út* jobb oldalán található hely. A mai adatközlők névtudatában ahhoz a területhez tartozik ez a név, ami a PÁLINKÁS munkájában az *Új-temető* címszó alatt található meg: a település keleti részén fekszik, a Berettyótól nem messze terül el. Erre a helyre használják egyébként a mindenki által gyakorinak ítélt *Temető* nevet is. Ide sorolhatók továbbá az *Újlak* és *Új-telep* városrésznevek, de ezek ismerete minden generációs csoportban hiányzik.

A folyóvizek nevei közé soroltam a természetes erek, patakok, folyók és mesterséges árkok csatornák megnevezéseit a Hoffmann-féle kategorizálás alapján. A csoportban a *folyó*, *ér*, *csatorna*, *kanális* illetve a *Berettyó* folyónév alkotja a kétrészes nevek második részét. 24 nevet soroltam ide, ebből kilencről mondta azt valamelyik adatközlő, hogy gyakran használja azt. Ez alapján a névfajta 37%-os terheltségű. A nevek magvát a *Rossz-Berettyó* ~ *Holt-Berettyó* ~ *Ó-Berettyó*

névváltozatok hármasa alkotja. Ezt azért emelem ki, mert mindhárom forma általánosan ismert a településen élők körében. A *Holt-Berettyó* névről a 3. generációs csoport két adatközlőjét kivéve mindenki azt mondta, hogy ismeri, de nem használja ezt a nevet. Az *Ó-Berettyóról* már négyen vallották, hogy ezt a nevet használják. A *Rossz-Berettyó* nevet az 1. generációs csoport 2 adatközlője nem is hallotta, a 2. és 3. csoport viszont produktívan használja. Nem ismert, illetve használatos az erek megnevezésére használatos *ér* névrészt tartalmazó névtípus. Ennek az lehet az oka, hogy ezek az erek, eres területek jobbra kiszáradtak, és ma már legelőként, kaszálóként funkcionálnak. Vannak nevek, amelyeket egyes adatközlők hallottak, de nem tudnak lokalizálni. Ilyen pl. a *Büdös-ér*, a *Görbe-ér*, illetve a *Tipóka-ér* megnevezés.

A források, kutak nevei csoportba a természetes és mesterséges vízvételi helyek, folyók forráshelyének megnevezései voltak besorolhatók. A település nevei közül ebbe a kategóriába kizárólagosan kútnévek kerültek. Összesen 11 kútnévvel számolhatunk, ebből hét név használatban is van. Emellett az *Itató* nevet több adatközlő is ismeri, csak nem tudja lokalizálni. A használt nevek csak a 2. és 3. generációs csoportot jellemzik.

A szántóföldek nevei közt csak néhányhoz fűződik névhasználat, pl. a *Baglyos*, *Gabonás* és *Harcsás* valamivel való ellátottságot jelölő képzővel képzett nevekhez vagy a *Kenyeres-Birtok* és a *Kenyeres-föld* nevekhez, melyeknek megegyezik a denotátumuk. Ezek mellett a *-dülő* névrészt tartalmazó nevek is használatosak, de ezek használata ritka és csak a 3. generációs csoportot jellemzi. A névhasználat mértéke a *Baglyos* esetén a legnagyobb: a nevet a 2. és 3. generációs csoport tagjai közül ketten gyakran, egy adatközlő ritkán használja, illetve van olyan akinek ismerős a név, de nem tudja lokalizálni. Ezt követi a *Harcsás*. Ezt csak a 3. generáció adatközlői ismerik és használják. Valamivel csekélyebb mértékű a névhasználat a *Kenyeres-birtok* és a *Kenyeres-föld* nevek esetén. Végül csak egy adatközlő használja a *Gabonás* nevet, és ő is csak ritkán.

A sík, egyenes felszínű területek nevei között többnyire a *lapos* lexémát tartalmazó nevek szerepelnek. Egyetlen kivétel ez alól a *Kerek-nád* név, amely objektuminformációi alapján került ebbe a kategóriába. Hét nevet soroltam ide, ebből hármat használnak is az adatközlők. Ezáltal 43%-ban használatosak a nevek. Az 1.

generációs csoport az eddig tárgyaltakhoz hasonlóan itt sem jelenik meg mint névhasználó, de még mint névismerő sem. A három nevet csak a 2. és 3. csoport tagjai használják. E nevek a következők: *Cigány-lapos*, *Csarkó-lapos*, *Gólya-lapos*. A *Gólya-lapos* nevet több adatközlő is említette használt névként, a *Csarkó-lapot* már valamivel kevesebb, és a *Cigány-lapot* egyetlen adatközlő.

A hegyek és völgyek részeinek nevei *hát*, *völgy* és *tető* utótagúak. Kilenc név sorolható ide, ezekből négyet használnak is az adatközlők, egyet pedig csak ismernek. A maradék négy névről sosem hallottak. A *Csárda-hát* nevet csak a 2., a *Gőz-hát* és a *Nagy-völgy* nevet csak a 3., a *Rózsa-hát* nevet a 2. és a 3. generációs csoportot képviselők használják.

Az erdők, ligetek, bokros helyek, erdőrészek csoportban elhelyezett nyolc névvel kapcsolatban csupán három név esetén beszélhetünk névhasználatról, ezek a *Bokori*, a *Diófás* és a *Nyárfás* nevek. A *Bokori* és a *Nyárfás* nevet a 2. és a 3., a *Diófás* nevet csak a 3. generációs csoport használja.

A domborzati nevek közt 13 szerepel, ezekből háromhoz fűződik névhasználat. Ezek: *Péntek halma*, *Péntek-halom*, *Rózsa-halom*. Használatuk főként a 3. generációs csoportra jellemző.

A határneveké a hét nagy kategória egyike. Az ide sorolt nevek közül csak kettőhöz fűződik névhasználat: *Bócsi-határ*, *Kodormány*. Hasonló a helyzet a kertek neveivel, szintén hét elemet soroltam be, és ezek közül kettőről mondták azt az adatközlők, hogy használják. Ezek a *Bolgárkert* és a *Magyar-kert* nevek. Valamint hasonló a helyzet a hidak neveivel is, vagyis két ide tartozó elemet használnak. A *Kodormány* névhez mindhárom csoport névhasználatot kapcsol, a másik három névhez viszont csak a 2. és a 3. csoportba tartozó adatközlők. Egy-két név használata jellemző csupán a vízpartok neveire, a völgyek, mélyen fekvő területek neveire és a rétek, kaszálók neveire. Az itt használtként feltüntetett neveket is egyöntetűen a 2. és a 3. generációs csoport használja.

A szigetek nevei közé 23 nevet soroltam, de nem számoltak be az adatközlők ezekkel kapcsolatban névhasználatról. A legelők és legelőrészek nevei csoportban található 13 név közt sem mutatható ki névhasználat. Hasonló a helyzet az álló- és folyóvizek részeinek neveinél, ahol a két név egyikét sem használják. A *Rév-csárda* egyetlen kocsmanevet sem használta és ismerte senki.

8. Az adatközlők kora és a névhasználat összefüggése

Az eddigi vizsgálatból kiderült, hogy gyakran egyértelműen meg lehet határozni, hogy melyik generációs csoport használja a nevet. Ennek mértéke változó: van olyan név, amely esetében kizárólagos, de olyan is, ami esetében csak tendenciaszerű az elhatárolás. A fenti vizsgálatban nem rajzolódott ki olyan eset, hogy egy névfajtaán belül a nevek nagy részét csak az 1. generációs csoport használja. Ennek vizsgálata után áttértem az egyes nevekre, hátha azok esetében más eredményre jutok. Így sem rajzolódott ki azonban egy név esetében sem efféle különbség. Emellett minimális szintű névismeretbeli elkülönülés kimutatható: három olyan névről, amit a 2. és 3. generáció képviselői soha nem is hallottak, azt állították az 1. csoport tagjai, hogy hallották a nevet, de nem tudják lokalizálni, vagy ismeri a nevet, tudja lokalizálni, de nem használja. Ezek: a *Bocskai utca*, amiről két adatközlő mondta azt, hogy hallotta, de nem tudja lokalizálni, a *Csurgó*, amit egyikük nem ismert, a másik adatközlő hallotta a nevet, de nem tudta meghatározni a helyét, a harmadik pedig ismeri a nevet, tudja is lokalizálni, de nem használja. A harmadik efféle név a *Halas-tó*. Ezt egyöntetűen hallották fiatal adatközlőim, de nem tudják lokalizálni. Úgy gondolom, hogy ezekből az eredményekből hiba lenne következtetést levonni, hiszen a csaknem ötszáz nagyságrendű adatmennyiségből csupán három név mutat efféle különbségeket.

Olyan névfajta, amit kimondottan csak a második generációs csoport használ, szintén nem tűnt ki az eddigiekből. Az 1. csoport mintájára ebben az esetben is érdemes megnézni azt, hogy egyes nevekre igaz-e esetleg a 2. generáció általi kizárólagos névhasználat. Az adatgyűjtést összesítő mellékletet vizsgálva megállapítható, hogy egy ilyen név sincs. Szembetűnő a már oly sokszor említett tény, hogy vannak olyan nevek, amelyeket a 2. és a 3. generációs csoport produktívan használ, az 1. csoport viszont nem is ismeri a nevet. Példa erre a *Bócs* tájnév, amit a 2. és 3. generációs csoport tagjai kivétel nélkül ismernek és gyakran használnak. És végül azokra a nevekre térek rá, amelyeket csak a 3. generációs csoport ismer és használ. A névfajta szerint vizsgált nevek esetén több olyan névről is írtam, amit csak a 3. generációs csoport használ, ilyen név pl. a *Vertán* tájnév vagy a *Harcás* szántónév. Ha nem a névfajta szerint, hanem az egyes nevek körül vizsgálódok, nagy számban találkozok olyan névvel, amihez csak a 3. csoport fűz

bármilyen névismereti vagy névhasználati vonatkozást. 26 ilyen név van, ezekről megállapítható, hogy nagy részük a település központjától távol eső helyet jelöl. Ezek többnyire tájak, rétek, határok, dűlők megnevezései.

A gyűjtés során tűnt fel az a sajátosság, hogy egyes névbokrok ismerete kivétel nélkül minden adatközlőnél hiányzik. Egy adatközlő sem ismeri a *Klastrom* névbokor négy elemét, ezek: *Klastrom*, *Klastrom-dűlő*, *-sziget*, *-zug*. Hasonló a helyzet a *Pap* nevet tartalmazó kételemű nevekkel: *Pap-rész*, *-sziget*, *-tag*, *Pap-tag-tanya*. Az *Újlak* név körül kirajzolódott névbokrosodás szintén ismeretlen az adatközlők számára. Hat ide tartozó név van a településen: *Újlak-alja*, *Újlaki-part*, *-puszta*, *-telek*, *-tető* és *Újlak-puszta*. A nevek második eleméből kitűnik hogy ezek is javarészt olyan helyet jelölnek, ami a település központjától távol esik.

Összegzés

A nevek ismeretét és használatát számos dolog befolyásolja. Ez egy rendkívül összetett halmaz, aminek minden befolyásoló tényezőjét a teljesség igényével sem tudjuk megadni. Az általam végzett névszociológiai vizsgálat által kapott eredményekből megállapíthatóak azonban a legfontosabb meghatározó tényezők. Mint azt a dolgozat elején is jeleztem, azt feltételeztem, hogy különbség van az egyes generációs csoportok névismerete, névhasználati között. Ez a feltételezés beigazolódott: az elemzést végig kísérték a generációs csoportokra vonatkozó utalások. A nevek ismeretét és használatát befolyásoló tényezők csak egymással szoros kölcsönhatásban állva ragadhatók meg. A név fajtája, típusa, elemei; az adatközlő életkora, életvitele, lakóhelyének elhelyezkedése összességében alkotnak egy komplex rendszert. Ennek egyes részletei további vizsgálati lehetőségeket foglalnak magukba.

Függelék

A gyűjtött adatok rendszerezése

Név	Sz. T.	P. M.	B. N. T.	Ú. L.	N. E.	F. S.	O. J.	S. K.	K. I.
Acsás	-	-	-	-	-	-	II	-	-
Acsási határ	-	-	-	-	-	-	M	-	-
Adorján	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Adorján-sziget	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aka	-	-	-	-	I	-	-	-	-
Aka-vár-kert	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aka-zug	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alkotmány utca	III	III	III	III	III	III	II	III	III
Által-hegy	-	-	-	-	-	-	III	I	-
Aradi utca	III	III	I	III	III	III	II	III	III
Ásvány-kút(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bácsó	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bácsó-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bácsó-tanya	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baglyos	-	-	-	III	II	I	III	III	-
Baglyos-alja(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baglyos-folyó(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baglyos rét(+)	-	-	-	-	-	-	III	-	-
Baglyos-rétje(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bakonszegi út	III	III	III	III	III	III	III	III	II
Baranya-sziget	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baranyi-szállás(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baranyi-sziget	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Béke utca	I	-	I	-	I	-	II	-	-
Belső-Baglyos(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Belső-Nyár-tó	-	-	-	-	III	M	M	III	M
Bem utca	-	-	-	-	-	-	II	II	II
Bere	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bere-dűlő	-	-	-	-	-	-	I	-	-
Berettyó-folyó	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Berettyó-malom(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Berettyószentmárton	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Berettyószentmárton-puszta(+)	I	-	I	-	-	-	-	I	-
Berettyószentmártoni-puszta(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bikalló(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bikás	-	-	-	II	-	-	III	I	-
Bikás-dűlő	-	-	-	II	I	-	III	I	I
Bócs	-	-	-	III	III	III	III	III	III
Bócsi Állami Gazdaság	-	-	-	M	III	III	III	M	M

Bócsi gát(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bócsi-halom(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bócsi-határ(+)	-	-	-	II	III	M	III	M	III
Bócsi-kút	-	-	-	III	III	II	II	-	-
Bócsi utca	III	III	III	II	III	III	III	III	III
Bócs-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bócsi-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Boeskaai utca	I	-	I	-	-	-	-	-	-
Bogárzó	-	-	-	-	-	-	I	I	-
Bogdán-szállás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bokori	-	-	-	-	-	III	III	III	III
Bokori-puszta	-	-	-	-	-	M	M	M	M
Bokori-tanyák	-	-	-	-	-	-	II	II	II
Bokor-szállás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bolcs(+)	-	-	-	-	II	-	II	-	-
Bolshida(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bolgár	-	-	M	-	-	M	-	-	-
Bolgárkert(+)	-	-	-	M	M	M	III	M	M
Bolygóláb	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Büdös-ér	-	-	-	-	-	-	I	-	-
Cigány-lapos	-	-	II	III	-	II	III	II	III
Cigány-lapos-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csapó(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csapó-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csárda-hát	-	-	-	III	III	I	I	-	-
Csárda-háti -kút	-	-	-	-	-	I	-	-	-
Csárda-hát-tanya:(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csarkó-lapos	-	-	-	-	-	-	III	-	-
Csenge(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cserepes-tanya	I	-	-	I	III	I	-	-	-
Cseresznyés	II	-	-	III	III	III	III	I	III
Csíkász utca	II	III	III	III	III	III	-	II	-
Csíkos-ér	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csíkos-ér-lapossa(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csókás-dűlő	-	-	-	I	I	I	M	-	-
Csókási-dűlő	-	-	-	-	I	I	III	II	-
Csónak utca	III	III	III	III	III	III	III	II	II
Csonka-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	I	-
Csődörös	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csődörös-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csósz-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csurgó	-	I	II	-	-	-	-	-	-
Daráló	III	III	III	II	III	II	II	II	II
Dávid-dűlő	-	-	-	-	-	-	III	-	II
Dávid-tanya	-	-	-	-	-	-	II	-	II
Delelő	-	-	II	-	-	II	II	II	-

Dériné utca	III	III	III	III	III	III	III	II	III
Derzs	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dienes-puszt(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dienes tanya(+)	-	-	-	-	-	I	I	-	-
Dienes-zug	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diófás	-	-	-	-	-	-	III	-	II
Diófás-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Domb-dűlő(+)	-	-	-	-	-	-	III	-	II
Domb-sziget	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dózsa utca	-	-	-	-	I	-	-	-	-
Drága temető	-	-	-	-	-	-	II	II	II
Drága temető-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ecsedi-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elek-tanya(+)	-	-	-	-	-	I	-	-	-
Első-ér	-	-	-	-	III	-	II	M	II
Erdei-tanya	-	-	-	-	I	I	III	II	II
Erdő(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erebere(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erős-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Farkas-sziget(+)	-	-	-	-	I	-	-	-	-
Farkas-zug(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fasor-dűlő	-	-	-	-	-	I	I	-	II
Fátyol-kút(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fekete Nyék	-	-	-	-	-	-	III	-	-
Fekete-tanya	-	-	-	-	-	-	I	-	I
Felszabadulás utca	I	-	-	-	-	III	III	I	III
Fertő	-	I	I	-	-	-	II	-	II
Fodor-föld	-	-	-	-	-	-	II	I	I
Fő út	III	III	III	M	M	III	III	III	III
Furtai gát	III	M	M	M	M	M	M	M	M
Furtai út	M	III	III	III	III	III	III	III	III
Fűzfás	-	-	-	-	-	-	III	-	II
Gabonás	-	-	-	-	-	-	III	-	-
Gagarin utca	II	II	II	II	III	III	I	II	I
Gál-sziget	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gál-tanyák	-	-	-	-	-	I	III	II	II
Gát-dűlő(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	I
Gergely(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gólya-lapos	-	-	-	-	I	-	II	I	II
Gombos-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	I
Görbe-ér	-	-	-	-	-	-	-	-	I
Gőz-hát	-	-	-	-	-	I	III	I	II
Gőz-háti-kút	-	-	-	-	-	-	II	III	-
Halas-tó	I	I	I	-	-	-	-	-	-
Halász-híd(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halász-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Halász utca	II	II	III	III	-	III	II	I	-
Halom	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halom-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halom-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Harcás	-	-	-	-	-	-	III	II	III
Harcás-puszta	-	-	-	-	-	-	M	-	M
Határ utca	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Herceg-dűlő	-	-	-	-	-	-	I	-	-
Hídláb(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Híd-köz	-	-	-	III	III	III	III	II	-
Hídközi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hídköz-puszta(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Híd-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Holt-Berettyó	M	M	M	M	M	M	M	III	III
Hosszú-dűlő	-	-	-	-	-	-	I	-	I
Hosszú-sziget	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hullám utca	-	II	-	III	III	III	-	II	II
Irinyi utca	III	I	III	III	III	III	M	III	III
Itató	-	-	I	II	-	-	-	III	M
Izsák-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jakó-tanya	-	-	-	III	-	III	III	II	II
Kádár-domb	-	I	-	-	II	-	-	-	-
Kádár halma	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kádár-temető	-	-	-	-	I	-	-	-	-
Kádár temetője	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalicka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kenyeres-birtok	-	-	-	-	-	-	M	II	III
Kenyeres-föld	-	-	-	-	-	I	III	II	I
Kenyeres-tanya	-	-	-	-	-	-	M	II	-
Keskeny utca	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kerek-nád(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kettős	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kettős-tanya(+)	-	-	I	-	-	-	-	-	-
Kis-állás(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Asztagos	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Bácsó	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Bácsó-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Baglyos(+)	-	-	-	-	-	M	M	M	-
Kis-Bócs	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Bócsi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Bócsi-halom	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Bócsi-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Bócsi-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Csődörös(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Csődörös-tanya	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-ér-hát(+)	-	-	-	-	-	-	-	I	I

Kis-Hídköz	-	-	-	-	-	M	M	-	I
Kis-Hídköz-puszt	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Hídköz-tanya	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-lapos	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-lapos-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Nyár-tó	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kis-Nyék	-	-	-	-	-	-	I	I	-
Kis utca	III	-	III	-	-	-	I	II	II
Kis-Veresné ere(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klastrom(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klastrom-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klastrom-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klastrom-zug(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kodormány	III	II	-	III	III	III	III	III	III
Kodormány-dűlő	-	-	-	II	II	II	II	II	II
Kodormány-puszt	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kodormány-tanya(+)	-	-	-	-	-	II	II	-	II
Koldus-hát(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koldus-láp(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koldus-lapos(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kolerás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Komlósi kert	I	-	-	II	III	-	II	-	-
Korcsolya pálya	III	II	III	II	III	II	-	II	II
Korhány	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korhány-halom	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korhány-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kórógy	-	-	-	-	I	-	II	III	II
Kórógy-puszt	-	-	-	-	I	-	M	M	M
Kórógyi-tanya	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kórógyi út	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kossuth út	I	II	II	-	-	II	II	II	II
Kosztolányi utca	I	I	I	M	M	M	III	III	M
Kós gödre	-	-	-	II	III	-	II	II	III
Körforgalom									
Közép út(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Közlegelő	-	-	-	-	-	II	-	II	II
Községháza utca	-	-	-	-	I	M	III	M	M
Községi legelő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Közúti-híd	M	II	M	M	M	M	M	M	M
Kun Béla utca	-	-	-	M	M	M	M	M	M
Kút utca	-	-	M	III	III	M	M	M	III
Kutyaszorító	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Külső-Baglyos(+)	-	-	-	-	-	M	-	M	M
Ladik utca	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Landler Jenő utca	-	-	-	M	M	M	M	-	M
Láp(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Lapos	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laposi tanya	-	-	-	-	II	-	-	-	-
Lapos-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lapos-tanya	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Legelő	I	II	II	-	-	III	III	III	III
Lele tanya	-	-	I	III	II	III	III	III	III
Lénia-dűlő	-	-	-	-	I	III	III	-	III
Lenin út	II	II	III	III	M	III	I	III	III
Leszkay	-	-	-	-	M	III	M	M	M
Leszkay-föld	-	-	-	-	III	III	III	III	III
Leszkay-tanya(+)	-	-	-	III	III	III	III	III	III
Liba-legelő	-	-	-	-	-	-	M	-	-
Liszt Ferenc utca	III	II	III	III	III	III	I	III	III
Madarász utca	I	III	III	III	III	III	II	III	III
Magyari	-	-	-	-	M	M	M	M	M
Magyar-kert	-	-	-	-	III	III	III	III	III
Magyar-tanya(+)	-	I	-	-	III	-	-	-	I
Makó utca	I	I	I	III	II	III	-	III	III
Malom-szik	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Malom-völgy	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Malom-zug	-	-	-	-	II	III	III	II	III
Merza hídja	-	-	-	-	I	I	I	-	I
Merza puszta(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Merza-tanya	-	-	-	II	II	III	III	II	II
Mihály-rét	-	-	-	-	-	-	III	I	-
Mihály-réti-csatorna	-	-	-	-	-	-	III	-	-
Morotva	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Nadányi utca	-	-	I	III	M	III	III	III	III
Nád szegelet	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-állás(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-Asztagos	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-Bácsó	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagybácsó-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-Bócs	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagybócsi-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-Bócsi-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-Bócs-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-Bócs-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-bokor(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-Csödörös(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-domb	-	-	-	-	-	-	-	-	I
Nagy-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-ér	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-erdő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-Hídköz	-	-	-	-	-	M	M	M	M
Nagy-Hídköz-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nagy-Hídköz-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-Jakó	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-lapos	-	-	-	-	-	-	II	-	-
Nagy-lapos-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-legelő	-	-	-	-	-	M	M	M	M
Nagy-Reviczky	-	-	-	-	III	II	M	III	M
Nagy-szik	-	-	-	-	-	-	M	III	-
Nagy-Szomajom puszta	-	-	-	-	M	-	-	-	-
Nagy-Veresné-ere	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagy-völgy	-	-	-	-	I	-	II	-	-
Nagy-völgy-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nemes zug	-	-	-	-	-	-	-	II	-
Novák-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyárfás	-	-	-	-	-	III	III	III	III
Nyár tó	-	-	-	-	III	III	III	III	III
Nyár-tó-dűlő	-	-	-	-	II	III	-	II	II
Nyár-tó-híd	-	-	-	-	-	II	III	-	-
Nyár-tó-tanya	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyék	-	-	-	I	-	-	III	I	-
Nyék-ér	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ó-Berettyó	III	III	M	M	M	III	III	M	M
Orbán-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ölvös	-	-	-	III	III	III	III	III	M
Ölvös-csatorna	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ölvös-derék	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ölvös-ér	-	-	-	-	-	III	-	III	III
Ölvös-folyó(+)	-	-	-	-	-	II	II	M	M
Ölvös-gát(+)	-	-	-	-	-	I	-	II	-
Ölvös-kanális(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ölvös-kút(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ölvös-rét(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ölvös utca	III	II	III	III	III	III	II	III	III
Ölvös-zug	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ördög-árka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ördög-árki-híd(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ördög-árok	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pákász utca	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Pap-rész(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pap-sziget	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pap-tag	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pap-tag-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pásztor-kút	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pásztor-zug	-	-	-	-	I	-	III	-	-
Patkó	-	-	-	I	-	-	II	-	-
Péntek-halma	-	-	-	-	I	I	II	III	III

Péntek-halmi-puszta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Péntek-halmi-tanya(+)	-	-	-	-	-	II	II	II	II
Péntek-halom	-	-	-	I	-	M	III	M	M
Péntek-halom-puszta(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PéNZverő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peres	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peres-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peresi határ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peresi-legelő(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peterdi-fertő	-	-	I	-	-	-	-	-	-
Peterdi gát	-	-	M	M	M	M	M	M	M
Peterdi út	-	I	III	III	III	III	III	III	III
Petőfi utca	-	-	-	-	-	-	I	II	II
Puskin út	III	III	III	III	III	III	III	III	III
PusZta-Szentmárton(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rákóczi utca	-	-	I	-	-	I	-	-	-
Régi temető	-	II	M	-	II	III	II	II	II
Rekettyés	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rekettyés-fertő(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rekettyés-puszta(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rekettyés-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rektor-föld	-	-	-	-	-	I	-	-	-
Répás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rév-csárda(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Révész utca	-	II	III	III	III	III	II	III	III
Rév-hát(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reviczky	-	-	-	II	III	III	III	III	M
Reviczky-puszta	-	-	-	-	M	-	M	-	-
Reviczky-tanya(+)	-	-	-	II	II	II	III	II	II
Rév-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Róka-lyuk	-	-	-	-	-	-	-	I	-
Rókás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Róna-csatorna	-	-	-	-	-	-	III	-	I
Róna-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rossz-Berettyó	-	-	M	III	III	III	III	III	III
Rozgonyi utca	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Rózsa-halom(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	II
Rózsa-hát	-	-	-	II	I	-	III	-	II
Sakter utca	-	-	III	III	III	III	III	III	III
Sallai utca	-	-	-	M	M	M	M	M	M
Sark-lapos(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sasi gát	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Sasi út	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Sötét-völgy	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Sport utca	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII
Suhogó	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabadság utca	I	-	I	-	-	II	II	-	-
Szabó-lapossa(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szakáll-tanya	I	I	I	-	-	-	III	-	-
Szállások alatt(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szegfű utca	IIII	III	IIII	III	IIII	IIII	III	IIII	IIII
Széles utca	-	I	-	-	III	M	IIII	IIII	IIII
Szentadorján(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szent Dénes	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szent Dénes-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szentdienesi-pusztá	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szentdienes-pusztá	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szentmárton	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII
Szentmártonfalva(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szentmártoni-pusztá	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szentmárton-pusztá	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szik-kút	-	I	-	-	-	II	II	-	II
Szilágyi tanya	-	-	-	-	-	I	II	II	II
Szilota	-	-	-	-	-	-	III	II	II
Szolnok-tanya(+)	-	-	-	-	II	-	M	-	-
Szolnok-tó	-	-	-	-	II	IIII	IIII	IIII	IIII
Szolnok-tó-derék(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szolnok-tó-kút	-	-	-	-	-	-	III	-	-
Szolnok-tó-tanya(+)	-	-	-	-	II	II	-	-	-
Szomajom-híd	-	-	-	II	II	-	II	III	III
Szomajomi-kút(+)	-	-	-	-	III	-	-	-	-
Szomajomi pusztá	-	-	-	-	M	M	M	M	M
Szomajomi-tanyák(+)	-	-	-	-	III	II	M	III	II
Szomajomi-telek(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szomajom-pusztá	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szomojom	-	-	I	III	III	IIII	IIII	IIII	IIII
Szőlő-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szúnyogos	-	-	-	-	-	-	M	-	-
Szúnyogos-ér(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szúnyogos-oldal(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szűcs-tanya(+)	-	-	I	-	-	I	II	-	I
Tanyasor-dűlő	-	-	-	-	-	-	I	-	-
Tarsoly-dűlő	-	-	-	-	-	III	IIII	-	II
Telek	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Temesvári utca	I	II	II	IIII	IIII	IIII	IIII	III	II
Temető	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII	IIII
Temető utca	II	II	III	M	-	III	II	IIII	M
Tipóka	-	-	-	-	-	-	II	I	I
Tipóka ér(+)	-	-	-	-	-	-	III	-	-
Tipóka tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tó	-	-	-	III	III	III	III	III	III
Tó-hát	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Tóhát utca	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Tó-háti-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Topa-sziget	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tó-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tót András-dűlő	-	-	-	-	-	-	III	-	II
Tót utca	-	-	-	-	II	M	II	M	III
Tölyvös	-	-	-	-	-	-	I	-	-
Tölyvös-puszt(+)	-	-	-	-	-	-	I	-	-
Tölyvös-tanyák(+)	-	-	-	-	-	-			
Török-domb	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Törös-tanya	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trifon(+)	-	-	-	-	I	-	II	-	II
Újlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Újlak-alja	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Újlaki part(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Újlaki-puszt(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Újlaki-telek(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Újlaki tető(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Újlak-puszt(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Új sor	-	-	-	-	II	I	II	M	III
Új-telep	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Új-temető	-	-	II	M	M	M	M	M	M
Úttörő utca	III	II	II	M	M	M	M	M	M
Ücskő	-	-	-	III	III	III	III	III	III
Vadász utca	-	-	-	III	III	III	III	III	III
Vajna-birtok	-	-	-	I	-	M	M	M	M
Váncsodi-dűlő	-	-	-	-	III	III	III	III	III
Váncsodi-puszt(+)	-	-	-	-	M	-	-	-	-
Váncsodi-szik	-	I	-	-	-	-	-	-	-
Váncsodi út	III	III	III	III	III	III	III	III	III
Váradí út	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vasúti híd	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Verem utca	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veres-halmi-ér	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veresnyele	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veres tanya	-	-	-	-	-	II	III	II	II
Vertán	-	-	-	-	M	-	III	III	III
Vertán-dűlő	-	-	-	-	-	-	-	-	II
Vertán-halom	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vertán-puszt(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vertán-tanya(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vertán utca	-	-	-	-	I	-	I	-	-
Vesszős(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vesszős-sziget(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Villa Aka(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Villa Nyék(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Villa Szent Márton(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Villa Szomajom	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Villa Újlak(+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zöldfa utca	-	-	-	-	-	M	M	M	M
Zücskő	-	-	-	M	M	M	III	M	M
Zücskő-ere(+)	-	-	-	-	-	-	III	-	-

Felhasznált Irodalom

- HOFFMANN ISTVÁN (1993): *Helynevek nyelvi elemzése*. Debrecen
- HOFFMANN ISTVÁN (2003): *Magyar helynévkutatás*. Debrecen
- INCZEFI GÉZA (1970): *Földrajzi nevek névtudományi vizsgálata*. Akadémiai Kiadó. Bp. 54.
- KOVÁTS DÁNIEL (1981), A belterületi nevek kérdéséhez: *MNyTK*. 160: 169-71.
- LŐRINCZE LAJOS (1947): *Földrajzi neveink élete*. Teleki Pál Tudományos Intézet. Bp. 32. – Idézi: KÁZMÉR MIKLÓS (1956): Szemle. In: *MNy*. 52: 249-50.
- MARKÓ IMRE LEHEL (1967), A lakosság földrajzinév-ismeretének kérdése és a névgyűjtés. In: *Nyr.* 91: 417-9.
- MEZŐ ANDRÁS (1970): Községi név – mesterséges név. In: *Nytud. Ért.* 70: 315. Akadémiai Kiadó. Bp.
- PÁLINKÁS PATRÍCIA ZITA (1985): *Berettyószentmárton helyneveinek névélettani vizsgálata*. (Szakdolgozat) Debrecen
- SEBESTYÉN ÁRPÁD (1967): Újabb eredmények és feladatok földrajzinév-kutatásunkban. In: *MNyj.* 13: 49.
- SEBESTYÉN ÁRPÁD (1986), Új utak a földrajzinév-gyűjtésben. *Pest megyei Honismereti Közlemények*. 4: 46–47.
- SZABÓ T. ATTILA (1938), *Miért és hogyan gyűjtsünk helyneveket?* Gloria Könyvnyomda. Kolozsvár
- SZATHMÁRY JÓZSEF (1985), Felső-Bodroghöz földrajzi neveinek nyelvjárási tanulságai. *Nyr.* 109: 75-82.
- VARGA GYULA szerk. (1981), *Berettyóújfalu története*. Berettyóújfalu
- ZSOLNAI JÓZSEF (1967), A lakosság földrajzinév-ismeretének vizsgálata. In: *Nyr.* 91: 191.